

Tusen på en natt

I AUGUSTI MÅNAD I ÅR utfördes den 1000:e levertransplantationen här på Sahlgrenska sjukhuset. Såväl operationen som det post-operativa förloppet var okomplicerat och patienten kunde skrivas ut till hemorts-sjukhuset efter knappt två veckor.

Ett Stort Tack till er alla som under åren gjort det möjligt för oss att komma upp till dessa 1000 levertransplantationer.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset är det första levertransplantationscentrat i de Nordiska länderna med att uppnå detta aktningsvärda antal levertransplantationer.

PLANERINGEN INFÖR FLYTTEN av vår vårdavdelning till plan 4 i det nya huset pågår. Vi kommer då mer påtagligt att slå ihop avd 20 och 21 som då kommer att få namnet avd 137(!). Flytten är beräknad till slutet av april nästa år.

VI VÄLKOMNAR även Suchitra Holgersson och Göran Dellgren till Transplantationscentrum och Sahlgrenska Universitetssjukhuset. Suchitra har fått en nyinrättad professur i transplantationsbiologi och Göran är thoraxkirurg som kommer att överta ansvaret för hjärttransplantationsverksamheten. Båda kommer närmast från Karolinska Universitetssjukhuset/Huddinge och har gedigna bakgrunder inom forskning respektive klinik. Vi hälsar dem båda hjärtligt välkomna och önskar dem lycka till.

Lars Bäckman
ÖVERLÄKARE

"LEVRAR TILL 1000"

En natt i augusti genomförde docent Lars Bäckman med team den 1000:e levertransplantationen vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset (SU) i Göteborg. SU är först i Norden med att nå detta antal.

Levertransplantationsenheten vid SU är störst i Norden och startade 1985 – ett år efter Stockholm. Årligen genomförs ca 70 levertransplantationer.

SU:s väntelista till levertransplantation upptas ständigt av ca 20 personer och det är alltid den som är i störst behov av ett nytt organ som blir nästa patient som transplanteras.

De övriga nordiska universitetssjukhusen, som utför levertransplantation är Karolinska universitetssjukhuset/Huddinge, Akademiska sjukhuset i Uppsala samt universitetssjukhusen i Oslo, Helsingfors och Köpenhamn.

Att utreda, transplantera och vårda en mottagare av organ kräver ett multidisciplinärt samarbete. Många människor är involverade och engagerade för att uppnå ett så optimalt resultat som möjligt. Därför är det särskilt glädjande att här kunna berätta att den 1000:e levertransplantationen gick bra och patienten mår väl.

Det är ju det som hela transplantationsverksamheten handlar om: att ge en möjlighet till fortsatt liv med bra livskvalitet till behövande människor.

Anne Flodén
RED.

Några medlemmar i teamet vid 1000:e levertransplantationen, från vänster: Sara Lindahl, operationssjuksköterska, Bengt Gustafsson och Lars Bäckman, transplantationskirurger samt Johan Snygg, anestesilog.

NY DONATIONSENHET VID SAHLGRENKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Sjukhusdirektör Jan Eriksson gav i våras uppdraget att utreda möjligheten till en Regional Donationsenhet i Västra Götaland.

Denna nya enhet kommer organisatoriskt att vara underställd kvalitetsdirektören, chefsläkare Ing-Marie Bergbrant vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Den Regionala Donationsenheten

kommer att bestå av Donations/Transplantationskoordinatorerna, som i dag är underställda TransplantationsCentrum. Nyttillkommet är att gruppen utökas med en medicinskt ledningsansvarig läkare som dessutom kommer att ha uppdraget som Regionalt Donationsansvarig Läkare i Västra Götaland.

Sjukhusledningen har till

uppdraget på 50% utsett Bengt-Åke Henriksson, överläkare vid CIVA, Sahlgrenska Sjukhuset. Han tillträdde denna tjänst 8 september.

Den nya enheten kommer att presenteras vid Regiondagarna i Göteborg 13-14 oktober (se kalendariet). Ytterligare information kommer i nästa nummer av TransplantationsNytt.

Anne Flodén

Referat från The Scandinavian Transplantation Society

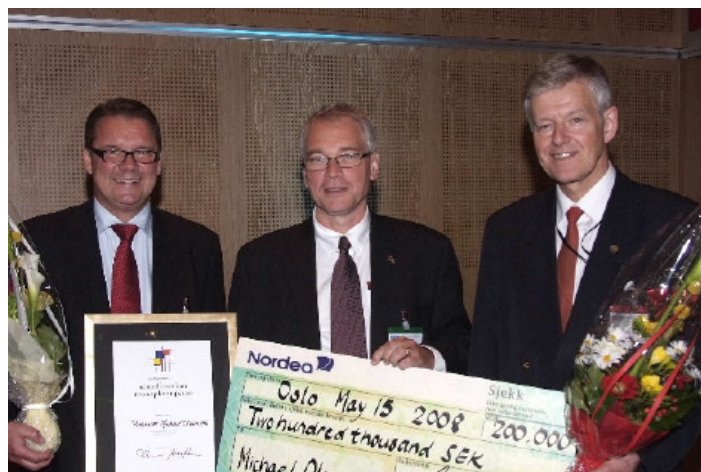
Oslo 14-16 maj 2008

Det var Oslo som ansvarade för värdskapet under årets ”The Scandinavian Transplantation Society”. Denna kongress som arrangeras vartannat år, bjöd precis som vanligt på ett stort och varierat program. Första kvällen bjöd Oslo stad på en välkomstmottagning i stadshuset. Nästkommande morgon inleddes kongressen av en representant från socialdepartementet. Vi fick en inblick i Norges mycket målmedvetna satsning för att öka och optimera antalet organdonatorer och hur Norges regering tagit sitt ansvar för att göra detta möjligt. Deras tydliga mål var 30 donatorer per million invånare. Under denna satsning hade man bl.a. sett att antalet anhörgiveto minskat från 28 till 20%. Frågan hålls dessutom ständigt aktuell genom att finnas med på departementets hemsida.

Programmet var uppdelat i flera organspecifika sessioner och innefattade bl.a. presentationer av olika studieresultat, beskrivning och jämförelser av olika operationstekniker, uppföljning efter transplantationer m.m. Här följer ett axplock.

Nils H Persson talade om ”The shorter, the better – increasing long term kidney graft survival by decreasing the cold ischemia time”. En förlängd ischemitid är en riskfaktor för all organtransplantation, för njurtransplantation har vi accepterat en kall ischemitid på 24 timmar. Utifrån sin studie visade N. Persson, att för varje timme som den kalla ischemitiden förkortades så förlängdes tiden innan den transplanterade behövde dialys igen med ett år.

Cornelia Kjellgard, läkarstuderande i Göteborg, fick möjlighet att presentera och försvara sitt examensarbete vid mötet. Det var en retrospektiv studie om kardiovaskulä-

Michael Olausson omgiven av Per Pfeffer, President och Ordförande för lokala organisationskommittén, STS, i Oslo t.h. och Mats Persson, General Manager Astellas Pharma i Norden t.v.

ra riskfaktorer och metaboliska förändringar 1, 5 och i vissa fall även 10 år efter levertransplantation. Kjellgard fastslog att metaboliska förändringar var vanliga efter levertransplantation och att det är viktigt att vara observant på dessa förändringar vid långtidsuppföljningen av de levertransplanterade patienterna.

”Carl-Gustav Groth Scandinavian Transplant Prize” instiftades 2006 för att belöna personer som gjort framstående insatser inom transplantationsområdet. Som göteborgare är jag stolt över att berätta att årets mottagare blev Professor Michael Olausson, Göteborg. I sitt tacktal berättade prof. Olausson bl.a. om sin passion för transplantation som specialitet och passionen för den enskilda patienten som individ. Stort Grattis till utmärkelsen!

Första gången som detta pris delades ut var i Göteborg, 2006 och mottagare då var professor Krister Höckerstedt, Helsingfors.

Anne Flodén

World Transplant Games till Göteborg 2011

Efter en spännande omröstning i Brisbane, Australien är det nu klart att Sverige och Göteborg får arrangera de transplanterades egna olympiska spel – World Transplant Games 2011.

Göteborg vann övertygande trots hård konkurrens från Danmark och Storbritannien. Delegationen med Anders Olsson, Anniela Forsell och Håkan Gäbel genomförde en slutpresentation på en timme men bakom budet från Göteborg ligger ett och ett halvt års förberedelser.

– Den största anledningen till att Göteborg vann budgivningen var ett genomtänkt program för tävlingen, gångavstånd till arenorna från hotellen, ett mycket bra barnprogram med hjälp av Majblomman och ett bra miljötankande säger Anders Olsson, ordförande i den Svenska organisationen.

World Transplant Games handlar inte bara om idrott, det är främst en möjlighet för arrangörslaget att få

upp frågan om organdonation på agendan. Förutom idrottstävlingarna i 14 olika idrotter med deltagare från 60 länder planeras för olika symposier, föredrag och träffar, både för den medicinska professionen och för pressen. Även viss medicinsk forskning är en nyhet som det planeras för till 2011, med möjlighet att starta redan vid WTG i Brisbane 2009.

Sverige har en lång tradition av deltagande i World Transplant Games. Redan i mitten på 80-talet deltog de första svenskarna och sedan 1989 har det varit svenskt deltagande i samtliga tävlingar. Flera transplanterade svenskar har fina medaljer hemma i prisskåpen. Under de senaste spelen har den svenska truppen varit cirka 20-30 personer stark, inklusive anhöriga.

– Till våra egna tävlingar hoppas vi på minst 100 deltagare, säger Anders Olsson, ordförande i den Svenska organisationen. **GÖTEBORG 2011**

2011 har nu Göteborg fått ansvaret att föra traditionen vidare.

World Transplant Games är ett unikt tillfälle att

forts. sid 4

Madeleine Nilsson, författare till nedanstående artikel, är sjuksköterska vid Drottning Silvias Barn- och Ungdomssjukhus samt doktorand vid Göteborgs Universitet.

I nedanstående artikel presenterar hon delar ur en studie som kommer att ingå i hennes kommande avhandling. Madeleine fick även denna studie accepterad av "International Congress of The Transplantation Society" och reste därför till Sydney, Australien i augusti för att presentera sina resultat på världsmötet.

Lycka till med det fortsatta avhandlingsarbetet.

Anne Flodén

Transplanterade patienters uppfattningar om rejektion

Det är välbekant för oss att transplanterade patienter får leva med risken att få rejektion. Vi informerar och undervisar patienter om detta faktum. Men vad har patienterna för tankar om rejektion, det vet vi väldigt lite om och få forskningsstudier är gjorda med fokus på rejektion ur det perspektivet. Denna studie hade syftet att studera vilka uppfattningar av upplevelser det fanns om vad en rejektion var hos organtransplanterade vuxna i åldern 19-65 år. För att fånga uppfattningarna användes en kvalitativ forskningsmetod - Fenomenografi. Metoden lämpar väl sig då man söker variationer av uppfattningar. Datainsamlingen genomfördes via intervjuer. Sexton patienter inkluderades i åldern 19-65 år (spridning 21-63, medel 47), tio män och sex kvinnor. Respondenterna var hjärt-, lung-, lever- eller njurtransplanterade. Det hade gått mellan tre månader och tio år (medel 3,6 år) sedan transplantation. Resultatet redovisas genom att uppfattningarna grupperas i domäner. Uppfattningarna beskriver tankar, känslor, värderingar och agerande. Vi fann 27 uppfattningar, vilka grupperades i fem domäner. Uppfattningarna nedan är abstraherade men ligger nära citaten.

Det abstrakta hotet mot livet

- Innebär död.
- Innebär att bli så sjuk som före transplantation.
- Falla ihop flämtande efter luft.
- Ett operationsbord på vilket graftet opereras bort.
- Något som antas lämna kroppen.
- Det okända organ kroppen försöker göra sig av med.
- Svek av den egna kroppen.
- Typ av inflammation som indikerar att kroppen inte fungerar ordentligt.
- Som en sticka i fingret som kroppen bör göra sig av med.

Det konkreta hotet mot hälsan

- Biopsi; leder till rädsla och oro.
- Biopsi; erfarenheter av symptom och rädsla att rejektion ska bekräftas.
- Immunsuppression; påminner om risken.

Tillit till kroppen

- Rejektion har uppkommit när man kan känna det i kroppen.
- Rejektion är orsakat av något i kroppen.
- Man inte lita på den egna kroppen.

Strävan att kontrollera hotet

- Kontroll över situationen förhindrar rejektion.
- Kontroll av rejektion handlar om ödet.
- Rejektion kan förhindras med följsamhet.
- Rejektion kan förhindras med motion, nyttig mat och undvikande av alkohol.
- Att inte oroa sig och tänka på det förhindrar risken för rejektion.
- Rejektion kan förhindras av att vägra att acceptera att det är en risk.
- Tur förhindrar rejektion.

Identitet

- Rejektion en nyttig erfarenhet.
- Rejektion är något normalt.
- Betraktar sig som sjuk, men uppträder som frisk.
- Man mår som provsvaren visar.
- Strävar att se sig som frisk trots att man känner sig sjuk.

Vi kan konstatera att patienterna beskriver rejektion på ett ibland överraskande vis. Tron om att det är möjligt att kontrollera risken för rejektion är intressant. En del uppfattningar är betungande för patienten, som uppfattningen att det är kroppen som sviker och där patienten samtidigt skuldbelägger sig själv. Man skulle kunna tro att om en patient har haft en rejektion och överlevt så innebär den erfarenheten att patienten känner sig lugn och trygg med den vetskapen. För en del är det sannolikt så, men inte för alla. Hur vanliga är uppfattningarna? Finns det skillnader mellan om man är hjärt- eller njurtransplanterad? Det får kommande studier visa.

Nilsson M, Persson L-O, Forsberg A. *Perceptions of experiences of graft rejection among organ transplant recipients – striving to control the uncontrollable.* Journal of Clinical Nursing, 17, 2408-2417.

KALENDARIUM VIKTIGT 2008

SEPTEMBER

25-27 International Transplant Nurse Society Symposium ITNS
St Louis, USA

OKTOBER

3-5 ETCO, 5th Annual meeting, Riga, Latvia
13-14 Regiondagar om organdonation, BASF-huset, Göteborg
16-17 EDHEP, Hjortviken, Hindås
18 Europeiska Donationsdagen

NOVEMBER

5-7 Utbildning i donationsfrågor, Lejonsdals Slott, Upplands Bro
24-25 ITNS, European Conference, State of The Art,
Transplant Nursing European Flavour
London www.itns.org
26-28 Svenska Läkaresällskapets riksstämma, Göteborg

DECEMBER

4-5 Fördjupningskurs i organdonation för
intensivvårdssjuksköterskor, Göteborg

JANUARI

15.16 EDHEP, Hjortviken, Hindås

FÖRDJUPNINGSKURS IVA-SSK 4 - 5 DECEMBER 2008

KONTAKTA sofia.dahlman@vgregion.se
olof.sand@vgregion.se

REGIONDAGAR OM ORGANDONATION FÖR LÄKARE OCH SJUKSKÖTERS KOR 13-14 OKTOBER 2008 I GÖTEBORG

Sista anmälningdag
FREDAG 3 OKTOBER

Anmälan till

kristina.bennerdt@vgregion.se

Donations- / Transplantations-
koordinatorerna
SU/Sahlgrenska

World Transplant Games... forts. från sid 2

World Transplant Games är ett unikt tillfälle att visa vad transplantation och donation kan göra för livskvaliteten för människor i en livshotande situation. Det är en chans Sverige inte får missa.

– Att arrangera ett världsevenemang är ett stort ansvar och ett stort ekonomiskt åtagande men vi hoppas på alla goda krafter, avslutar Anders Olsson.

För frågor och mer information kontakta: Anders Olsson, anders.1953@telia.com

GÅ ÄVEN IN PÅ:

www.wtg2011.com

www.wtgf.org

www.transplantsweden.se

www.worldtransplantgames09.com

DONATIONS RÅDET 3 ÅR

För tre år sedan (2005) efter beslut av Regeringen bildades Donationsrådet. Uppdraget är att öka donationsfrekvensen så att fler liv kan räddas.

Uppgiften är att främja donation av organ och vävnader i Sverige genom samspel mellan riktade insatser mot hälso- och sjukvårdens personal och information till allmänheten. Donationsrådets styrelse utses av Regeringen och sitter på en mandatperiod av tre år. I somras var det dags för en ny mandatperiod och det innebar vissa förändringar av styrelsens medlemmar.

Donationsrådet

www.donationsradet.se

Nuvarande styrelse består av: Ordförande: Eva Fernvall, chef för kommunikation och varumärke på Apoteket AB. Övriga ledamöter: Magdalena Andersson, riksdagsleda-

EDHEP EUROPEAN
DONOR
HOSPITAL
EDUCATION
PROGRAMME

Konsten att
möta människor
i svåra
situationer

EDHEP är ett utbildningsprogram som riktar sig till läkare och sjuksköterskor som arbetar inom intensivvården. Deltagare i kursen tränas i att möta människor som är i svår kris pga nära anhörigs död och att då ta upp frågan om donation.

Moderatorer: *Daniel Brattgård*, sjukhuspräst
Margareth Brynolf, psykoterapeut.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset deltar i ett europeiskt samarbete i dessa utbildningsfrågor.

Förfrågningar: TRANSPLANTATIONSKOORDINATOR

Charlotte Lovén tel 031-342 70 45
charlotte.loven@vgregion.se

Suzanne Malmros tel 031-342 83 99
susanne.malmros@vgregion.se

mot; Lars Bäckman, docent, överläkare, Transplantationscentrum SU, Göteborg; Gunilla Hult-Backlund, avdelningschef vid Hälso- och sjukvårdsavdelningen, Socialstyrelsen; Lars Berggren, docent, överläkare, Anestesi- och Intensivvårdskliniken, Universitetssjukhuset i Örebro; Torsten Malm, överläkare Barnhjärtkirurgiska sektionen Universitetssjukhuset i Lund; Roger Molin, bitr. avdelningschef vid Sveriges kommuner och Landsting; Marie Omnell Persson, sjuksköterska, transplantationskoordinator, Universitetssjukhuset i Malmö Red.